

Celoživotní vzdělávání na VŠCHT Praha

Pod pojmem *celoživotní vzdělávání* se nejčastěji rozumí *vzdělávání dospělých*, a to *profesní, všeobecné nebo zájmové*. Podle materiálů Evropské unie se toto vzdělávání chápe jako „komplexní systém institucionálně organizovaných a individuálních vzdělávacích aktivit, které nahrazují, doplňují, inovují nebo jinak obohacují počáteční vzdělávání dospělých osob a které rozvíjejí znalosti a dovednosti, hodnotové postoje, zájmy a jiné osobní a sociální kvality, potřebné pro plnohodnotnou práci i mimopracovní život.“

Celoživotní vzdělávání je jednou z priorit sofistikovaných společností pro 21. století. Mluví se nejenom o učících se organizacích, podnicích, firmách, ale dokonce o budování „učící se společnosti“ (*learning society*). V memorandu Lisabonského summitu Evropské rady je kladen důraz na přechod od informační ke znalostní společnosti (*knowledge-based economy and society*) a na celoživotní učení ve smyslu nikoli jen v průběhu všech životních období, ale s využíváním všech příležitostí k učení: *life-wide learning*.

Je pochopitelné, že velice významná role v uskutečňování programů celoživotního vzdělávání připadá vysokým školám. Novela zákona 111/98 Sb. dává činnosti vysokých škol v oblasti celoživotního vzdělávání novou dimenzi. Rozšiřuje totiž možnosti „poskytovat bezplatně nebo za úplaty programy celoživotního vzdělávání orientované na výkon povolání nebo zájmové.“ Tato úprava tedy poskytuje vysokým školám prakticky veškeré pravomoci při vytváření, zavádění a realizaci široké škály programů celoživotního vzdělávání.

Řada vysokých škol využívá tento prostor a nabízí studentům přípravu na přijímací řízení za úplaty nebo dokonce možnost studovat jeden či více semestrů oboru, na který nebyli přijati, za finanční úhradu.

Vysoká škola chemicko-technologická v Praze se neubírá touto cestou a má v oblasti celoživotního vzdělávání již vytvořenu zcela odlišnou tradici. Soustředila svoji pozornost zejména na:

- kvalifikační programy orientované na výkon povolání, a to v podobě jak dlouhodobých, tak krátkodobých specializovaných kurzů pro odbornou veřejnost,
  - programy pro firmy na zakázku, zpracované na základě analýzy vzdělávacích potřeb, vždy pro konkrétní skupinu zaměstnanců firmy nebo profesí (chemický technolog, mechanik strojní údržby ap.),
  - programy univerzity třetího věku.
- Vzhledem k trendu klesajícího zájmu o studium chemie, k nárůstu negativního vnímání chemických podniků a produktů laickou veřejností, i k neodbornému prezentování chemie v médiích vyvstala v oblasti celoživotního vzdělávání potřeba:
- sjednotit a koordinovat nabídku programů celoživotního vzdělávání, dát jim marketingový podklad a zaměření,
  - soustředit informace o aktivitách a záměrech pracovišť školy v této oblasti,

- zjišťovat informace zvnějšku, vytvářet adresné kontaktní a informační centrum:
  - vyhledávat a stimulovat poptávku,
  - zjišťovat potřeby a požadavky zákazníků,
  - stabilizovat vztahy s klíčovými klienty,
  - iniciovat vhodné pedagogické aktivity,
  - mapovat konkurenci,
  - zajišťovat styk s centrálními institucemi,
- systematicky vyhledávat příležitosti pro širší uplatnění VŠCHT Praha,
- rozšířit spektrum vzdělávacích programů (zakázkové programy, motivační – náborové programy, osvětové „PR pro chemii“, ...).

Rozhodnutím rektora VŠCHT Praha bylo v souladu s § 22 odst.1 písm.c) zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách zřízeno s platností od 1.10.2002 celoškolské odborné pracoviště pro činnost v oblasti celoživotního vzdělávání, jehož posláním je analyzovat situaci na trhu vzdělávání, hledat a rozpoznávat příležitosti, spoluvytvářet a koordinovat nabídku celoživotního vzdělávání všech pracovišť školy. V organizační struktuře je oddělení celoživotního vzdělávání přímo podřízeno prorektorovi pro pedagogiku.

Záměrem školy v oblasti celoživotního vzdělávání je vytvořit vzájemně provázaný systém vzdělávání a poradenství za celou VŠCHT Praha. Pod tímto systémem se začalo budovat a rozvíjet komunikační, informační, vzdělávací a koordinační zázemí pro systematické celoživotní vzdělávání a vhodně doplňovat nabídku již existujícího vzdělávání a poradenství fakult a ústavů.

Již více než dva roky nabízí VŠCHT Praha v rámci programů celoživotního vzdělávání potenciálním zákazníkům:

krátkodobé, střednědobé i dlouhodobé tréninky, kurzy a vzdělávací programy strukturované podle konkrétních potřeb pro:

- specialisty,
  - nižší management,
  - střední management,
- orientované především na:
- prohloubení odborných znalostí v profesi,
  - aktuality v chemicko-technologických oborech,
  - principy manažerské práce,
  - vedení lidí a pracovní právo,
  - komunikační a prezentační dovednosti,
  - normy a legislativu EU v příslušném oboru,
- lektorsky zabezpečené:
- špičkovými odborníky působícími na VŠCHT Praha,
  - zkušenými externími spolupracovníky – lektory a trenéry zejména v problematice „soft skills“ a v dalších potřebných oborech (komunikační a prezentační dovednosti, budování a vedení týmu, motivace, hodnocení, ...).
- Své aktivity v oblasti celoživotního vzdělávání škola orientuje zejména na:

- *perspektivní a potenciální cílové skupiny, zákazníci, firmy – provádí analýzu potřeb podniků, regionů, veřejné správy,*
- *spolupráci všech fakult a ústavů při vytváření a koordinaci nabídky kurzů a vzdělávacích aktivit,*
- *konkurenci, ostatní vysoké školy, vzdělávací firmy a instituce, jejich nabídku, jejich trh,*
- *alternativní finanční zdroje, možnosti podpory ze strany MŠMT, PHARE, EU.*

V intencích snah o změnu trendu, který v posledních letech vykazuje zájem o studium chemických oborů, VŠCHT Praha expandovala částí svých aktivit do Mostu, kde kromě denního a distančního bakalářského studia realizuje i programy celoživotního vzdělávání pro firmy a posluchače ze severozápadního regionu. Cílem je zvýšit zájem studentů v tomto regionu o obory využitelné ve velkých chemických a průmyslových provozech, a tím v důsledku přispívat k nárůstu zájemců o studium chemie a k postupnému rozvoji vzdělanostní struktury v daném regionu.

Analýzou vzdělávacích potřeb významných firem, která předcházela realizaci tohoto záměru, byl vytvořen i základ databáze pro tvorbu konkrétní nabídky krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých programů celoživotního vzdělávání.

V současné době VŠCHT Praha nabízí a realizuje více než 40 otevřených seminářů, kurzů a programů celoživotního vzdělávání pro odbornou veřejnost s nejvyšší četností např. Zavádění HACCP (Hazard analysis critical control points - Systém kritických bodů) v provozech společného stravování, Vnitřní audit HACCP, Manažer HACCP – příprava na certifikaci, Sensorický kurz, Zdravotní nezávadnost potravin, Mikroskopické praktikum z hydrobiologie, Měření emisí, Laboratorní cvičení pro střední školy, Analýza korozních produktů, Technologie

vody, Odpady, jejich využití a zneškodňování).

VŠCHT Praha je certifikované školicí středisko SIP-VZ (Státní informační politiky ve vzdělávání), které provádí školení počítačové gramotnosti pro učitele základních a středních škol; v loňském roce absolvovalo toto školení 51 účastníků.

V průběhu roku 2004 byly na základě analýzy vzdělávacích potřeb a po společné přípravě projektu kurzu se zadavateli realizovány kvalifikační vzdělávací programy pro firmy na míru: Kvalifikační vzdělávání pro technology a.s. Chemopetrol v rozsahu 84 výukových hodin, Nové metody práce a normy v oblasti chemického průmyslu pro mechaniky a.s. Lovochemie v rozsahu 60 hodin, Technologie a ekologie anorganických procesů pro technology a.s. Lovochemie rovněž v rozsahu 60 hodin, Kurz pro mechaniky strojní údržby a.s. Kaučuk v rozsahu 48 hodin, Kurz celoživotního vzdělávání pro pracovníky odboru životního prostředí Magistrátu hlavního města Prahy v rozsahu 112 hodin.

Probíhají 3 dlouhodobé (čtyřsemestrální) programy v rámci univerzity třetího věku - Potraviny a výživa, Ochrana životního prostředí a Život s počítačem pro celkem 130 posluchačů, které jsou seniorům poskytovány bezplatně.

Na podporu uplatnění absolventů školy na trhu práce byl v průběhu prázdnin uskutečněn Trénink komunikačních a manažerských dovedností v rozsahu 40 hodin pro studenty zejména 3. ročníků, doplněný týdenní praxí ve vybraných podnicích. Pro mimořádný ohlas a zájem ze strany studentů i spolupracujících firem bude obdobný program uskutečněn i v letošním roce.

*PhDr. Adéla Petrášková
vedoucí oddělení celoživotního vzdělávání
VŠCHT Praha*